

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

9. An Cardinales possint relinquere digniorem, & eligere dignum, quando pars sufficiens ad electionem vult illum in Papam eligere? Et quid si iurassent eligere digniorem? Et quid est dicendum in ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

experientia teste, est maximum incommodum, semper enim ex diuturnis vacantibus multa sequuta sunt damna Romæ, & in Italia, imò & in tota Ecclesia, quo fit dignum inter ipsos esse vtiliorem quouis externo. Et hæc omnia aduersus Sotum docet Aragon loco citato, cui adde Suarez, de fide disp. 10. scilicet, num. 19. vbi sic ait. Sed quæret aliquis, an electus debeat necessariò esse de numero Cardinalium; constat quidem id non fuisse pernecessarium, attamen vsus Ecclesiæ ita habet ac fieri oportet, vt dixit Stephanus Papa cum Concilio in cap. oportebat, & cap. nullus. d. 79. Cui adde Hieronymum Manfredum de Cardinal. decis. 299. vbi sic ait. Cardinales potius debent eligere vnum de Collegio in Papam, quam alium extra, dummodo idoneus ibi reperitur, & hoc licitum est facere, etiam si extra magis idoneus reperiretur. Ita ille. Et tandem non desinam hic apponere verba Henrici Villalobos in summ. tom. 2. tract. 8. diffi. 3. num. 18. vbi sic ait. [De la eleccion del Papa en lo que toca a la voz actual, solamente la tienen los Cardenales, mas quanto a la voz passiva, dize Soto que no solo pertenece a los Cardenales, sino a qualquiera del gremio de la Iglesia, y que assi selo oyò dezir a ellos, y que por esso se dize en vn texto, que si entre los Cardenales no huuiesse digno, se busque de fuera. Salon y otros dizen, que ha de ser del gremio de los Cardenales lo qual tengo por mas cierto; y estando en esto responde al argumento; que conuiene a la Iglesia, que los dignos del Collegio de los Cardenales se preferan a otros mas dignos, por la experiencia que tienen de las cosas, que han visto, y tratado, y como, están presentes, luego ponen mano a la obra lo qual es mas conueniente, que traer vn extraño de lexos e instruyrle. Mayormente que siempre en aquel Collegio se hallan varones muy capaces, y de grandes prendas para esto.] Vide etiam Buisatum vol. 2. conf. 126. n. 6. Mosconium de maiest. milit. Eccles. lib. 1. c. 3. Azorium tom. 2. lib. 4. c. 5. quæst. 6. Laurium in var. elucubratis. 4. c. 2. num. 9. Gundissaluum de potest. Eccles. num. 31. Barbosa in Decret. Gratiani part. 1. dist. 79. cap. oporteat, num. 1. & ibi. Acugniam.

3. Sed si aliquis curiosus inquirat, an si Cardinales eligerent in Papam aliquem extra eorum gremium, electio esset valida; Respondeo affirmatiue cum Suarez loco citato, vbi sic ait. Crediderim si aliquis extra Collegium Cardinalium legitime eligeretur, electionem fore ratam & firmam, quia non video quo iure ita reuocata sit electio passiva ad personas Cardinalium, vt aliàs nulla sit habenda. Ita ille & ideo si eligeretur in Papam aliquis extra gremium, electionem fore validam docet Acugna, Barbosa, Laurius, & Azorius locis citatis, quibus adde Laudensem de Cardinal. quæst. 75. & Doctores quos citat Cenedus ad Decretum collect. 18. num. 1. & Bonacina tract. de elect. Summ. Pontif. disp. 1. §. unico num. 19.

Non desinam tamen hic adnotare Lancellot. in templo iudicum, lib. 2. cap. 1. de Pont. §. 2. q. 4. m. 4. docere electionem factam extra gremium Cardinalium esse invalidam post Decretum Stephani III. in d. cap. oporteat. Vnde apparet omninò esse reiiciendam opinionem Soti, quam supra adduximus.

RESOL. IX.

An Cardinales possint relinquere digniorem & eligere dignum, quando pars sufficiens ad electionem vult illum in Papam eligere?
Et quid, si iurassent eligere digniorem?

Et quid est dicendum in supra dicto casu, an peccet Cardinalis dignus, si accipiat Papatum, cognoscens in electione prætermisum esse digniorem, quod idem dicendum est de Beneficiariis, &c. Ex part. 5. tr. 2. Rel. 85.

§. 1. **C**asus potest frequenter accidere, & videtur negatiue respondendum, quia, vt late probat Castellinus tract. de elect. c. 10. Cardinales tenentur in conscientia eligere digniorem in Papam ex gremio tamen sacri Collegij, vt supra dictum est.

2. Sed in casu proposito ego puto Cardinales posse sine vilo serupulo conscientie eligere dignum, prætermisum digniori, per ea, quæ adducit Villalobos in sum. tom. 2. tract. 8. diffi. 3. num. 8. vbi sic ait. [Porque si la mayor parte de los Electores está ya resuelta de elegir el menos digno, de tal fuerte, que moralmente hablando ha de salir con la eleccion, podrá auenir parte conformarse con la mayor eligiendo al menos digno, como dize Bañez, que como en este caso es imposible eligirle el mas digno, no ay obligacion à votar por el, y conuiene a la comunidad, que las elecciones se hagan pacificamente, porque el electo gobernará mejor con esso, que si lo eligiesen menos, y esto es verdad, aunque iurassen los Electores de elegir el mas digno, lo que se ha de entender, supuesto que lo pueden elegir.] Sic ille. & ante illum Io. Valerus in differ. variisque fori ver. electio differ. 1. num. 1. Riccius part. 3. decis. 214. num. 3. Ioann. de la Cruz in direct. conscient. part. 1. præcept. 7. q. 7. art. 2. dub. 9. concl. 2. Syluius in 2. 2. q. 63. art. 2. quatuor 4. concl. 3. & alij.

3. Verum quid dicendum, an peccet Cardinalis dignus si accipiat Papatum cognoscens in electione prætermisum esse digniorem? & affirmatiuam sententiam, loquens de Beneficiariis, docet Petrus Navarra de rest. lib. 2. cap. 2. num. 63. cuius opinionem probabilissimam putat Tannerus in 2. 2. D. Thoma disp. 4. c. 8. dub. 2. n. 15. quia dignior habet iustitiam distributiua ad beneficium, quam non habet minus dignus; & ita communicaret peccato eligentium, ergo, &c. Verum his non obstantibus ego puto nullum peccatum admittere Cardinalem dignum si Papatum accipiat, prætermisum digniori, & ita tenet Sotus de iust. lib. 3. q. 6. art. 2. post. 9. concl. & Turrianus 20. 2. in 2. 2. D. Th. disp. 22. dub. 3. n. 8. Vbi docent minus dignum, etiam si sibi & electoribus notum sit, digniorem in electione esse prætermisum, posse iuste præbendam acceptare, quia dignus ratione electionis comparat ius ad proprietatem, & possessionem sumendâ præbendæ: ergo facta electione vitur iure suo acceptans illam. Nec valet dicere, ille minus idoneus non potest petere præbendam in prædicto euentu, vt diximus, ergo non poterit electionem acceptare, viturque enim videtur contra iustitiam, & vtriusque videtur eadem ratio. Respondeo consecutionem esse inefficacem, quia non sunt res eodem modo se habentes, nam post electionem minus idoneus habet ius ad comparandam proprietatem, & possessionem præbendæ, & ita acceptans electionem vitur iure suo, quod non posset esse verum si faceret contra iustitiam, quod maximè obseruandum est: ergo, &c. quæ omnia militant etiam in casu, de quo loquimur.

RESOL. X.

An si duo Cardinales tantum remaneret in Conclauo, possint adhuc eligere Summum Pontificem?
Et quid, si remaneret vnus tantum?

*Sup. in Ref. que hic est antecedens, & in tom. 7. tract. 1. lege doctrinam Ref. 218. & Resol. & 65. eius annot.

Sup. his Beneficiariis, & pro tota doctrina huius Ref. signanter pro contento in hoc §. in tom. 3. tr. 3. Rel. 107. §. Nota secundo. & seq. Sed lege eam per totam.

IN NATI
X. K.
III